

**ДО**  
**СЪДИЯ ЛОЗАН ПАНОВ**  
**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**

**ПРЕДЛОЖЕНИЕ**

от **Дария Проданова** – заместник на председателя на Върховния  
касационен съд и ръководител на Търговска колегия

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Обръщам се към Вас във връзка с необходимостта от уеднаквяване на противоречива съдебната практика по въпроси, произтичащи от производството по искове за прогласяване нищожността на договори за застраховка по риска „Гражданска отговорност на автомобилистите“ – чл. 477 и сл. КЗ.

За наличието на противоречива практика по въпроси за допустимостта и основателността на искове за прогласяване недействителността на договори от вида, посочен по-горе, ВКС бе сигнализиран от Комисията за финансов надзор на Република България – вх. № В-337/14.12.2017 год.

Проверката установи, а и това обстоятелство е безспорно, че исковете са значителен брой и са предявени пред районните съдилища в Русе, Добрич, Монтана, Бяла, Силистра, Оряхово, Разград, Враца, Видин и др. от един и същ ищец – застраховател. Тезата за недействителност на договорите ищецът основава на твърдения за липса на представителна власт на насрещната по договора страна, както и за липса на нейно съгласие; твърдения за договор, сключен в противоречие или при заобикаляне на закона; противоречие с добрите нрави; липса на предписаната от закона форма; липса на основание; липса на застрахователен интерес; поради привидност – сключен при условията на персонална симуляция. При условията на евентуалност са предявени и конститутивни искове за унищожаване на договора поради измама.

Основното противоречие в практика на съдилищата е различната преценка за допустимостта на исковете. С влезли в сила разпореждания и определения: Разпореждане от 30.12.2016 год. по

гр. д. № 1962/2016 год. на РС – Видин; Определение от 21.03.2017 год. по гр. д. № 370/2017 год. на РС – Добрич; Определение от 23.10.2017 год. по гр. д. № 4813/2017 год. на РС – Враца (изброяването е неизчерпателно), съдилищата са приели, че исковете са недопустими. Друга част от съдилищата са приели, че исковете са допустими и са ги разгледали по същество. При произнасяне с влезлите в сила решения: Решение № 460/06.12.2016 год. по гр. д. 1514/2016 год. на РС – Разград; Решение от 07.12.2016 год. по гр. д. № 2156/16 год. на РС – Добрич; Решение № 245/ 29.12.2016 год. по гр. д. № 570/16 год. на РС – Бяла; Решение от 23.10.2017 год. по гр. д. № 2313/17 год. на РС – Враца (изброяването е неизчерпателно), съдилищата са приели, че исковете са основателни. С влязло в сила Решение от 01.12.2017 год. по гр. д. № 3895/17 год. на РС – Русе съдът е приел, че исковете са неоснователни.

Независимо от различните становища на съдилищата по допустимостта и основателността на исковете, налице е позоваване на закона – чл. 477 и сл. КЗ, но при различно негово тълкуване. Преобладаващата част от първоинстанционните актове са влезли в сила като необжалваеми – постановени по реда на чл. 238 – 239 ГПК. При разглеждане по общия ред и евентуално упражнено право на въззивна жалба или частна жалба, актовете на окръжните съдилища биха били окончателни поради изчерпване на инстанционния контрол – ограничението на чл. 280, ал. 2 (сега ал. 3) ГПК и чл. 274, ал. 4 ГПК. От това следва, че за ВКС липсва процесуална възможност да се произнесе по реда на чл. 290 ГПК, което би спомогнало за уеднаквяване на практиката, въпреки допълнителната ал. 3 на този член (ДВ, бр. 86/2017 год.).

Предвид на изложените съображения, предоставям на Вашата преценка дали да упражните предоставената Ви от чл. 125 ЗСВ компетентност, като предложите на Общото събрание на Търговска колегия на ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по следните въпроси:

1. Налице ли е правен интерес за застрахователя от предявяване на иск за прогласяване нищожността на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“, по който той е страна, при липса на възникнал конкретен правен спор, свързан с този договор?

2. Допустимо ли е прогласяване на нищожност на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ поради липса на съгласие; поради липса на

представителна власт; поради първоначално декларирани от застрахования неверни данни относно самоличността на лицата по чл. 477, ал. 2 КЗ?

3. Непълното и/или неточното обявяване на обстоятелства, оказващи въздействие за настъпване на застрахователното събитие или за увеличаване на размера на вредите, основание ли е за унищожаване на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ на основание общата разпоредба на чл. 29 ЗЗД или по отношение на него е приложима специалната уредба по чл. 485 КЗ?

4. Съдебното решение, с което е прогласена недействителност на договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ противопоставимо ли е на третите лица по смисъла на чл. 477, ал. 3, предл. 1 вр. ал. 1 КЗ и на Гаранционния фонд?

**Ръководител на Търговска колегия:**

23.02.2018 год.

---

(съдия Дария Проданова)